

DIVADELNÍ NOVINY

1. Mé divadelní osvětlení

11.06.2024 Divadelní noviny - Jan Dehner

strana: 15 rubrika: Burza

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadle (2); Ostrava (2); Státním (2); divadlo; moravskoslezském; ostravském; Státní

Alois a Vilém Mrštíkovi: Maryša (režie Bronislav Křanovský, premiéra 4. května 1952, **Státní divadlo Ostrava**) Pojem osvětlení je v mém případě příhodný, protože můj první kontakt s divadlem se odehrál díky církvi československé (tehdy ještě nepojmenované husitská).

Bylo to tak: Naši známí dostali lístky do divadla – otec rodiny byl funkcionářem rady starších vítkovického Husova sboru. Lístky byly na odpolední představení v **ostravském Státním divadle**; bylo rozhodnuto, že půjde jeho žena s dcerou a přizvána byla moje matka se mnou. Drobný problém byl v tom, že byly pouze tři lístky, návštěvnice byly dvě, plus dvě děti. Řešení: děti budou sedět na jednom sedadle. Holčička byla drobet obézní, takže mě, hubeňoura, trochu utlačovala.

Hrála se Mrštíkových Maryša, kus vhodný pro minimálně středoškolské studenty, nikoli pro malé školáky. Bylo mi tehdy šest nebo sedm. Vzpomínám si, že jsem celkem vyjeveně zíral na jeviště a rozhodně mě nejvíc upoutala světelná rampa na předscéně – několik otvorů v podlaze zakryté drátěným pletivem, odkud svítily vesměs barevné reflektory, možná v té době už ojedinělý jev (příběh je z úvodu padesátých let minulého století). Tohle byl jediný zapamatovatelný dojem z onoho představení. Ještě si vzpomínám, že mě udivilo, jak moc jsou herci nalíčení.

Tyhle takříkajíc technické momenty mě zaujaly i při dalších kontaktech s divadlem. Coby žáci základní školy jsme několikrát do roka jezdili z Vítkovic do Ostravy (do města se říkalo) do Divadla mladých založeného po válce pod názvem Kytice, později transformovaného do Divadla Petra Bezruče.

Hrála se Mladá garda a podobné kusy, kde jsem poprvé viděl travestii; jako pionýr obzvláště vynikala Štěpánka Ranošová. Dokonce došlo i na Hrátky s čertem, snad jako kompenzace ideově vybroušených námětů!

Jednou jsme byli v hodině kreslení vyzváni, abychom nakreslili to, co nás z posledně navštíveného představení nejvíc zaujalo; místo nějakého výjevu z děje jsem namaloval oponu – obdélník, který jsem černou pastelkou pečlivě vybarvil.

Chodil jsem taky do dramatického kroužku v Domě pionýrů. Nacvičovali jsme nějakou pohádku (hrál jsem Větríka) a nakonec jsme ji dokonce předvedli v ostravské televizi. Asi měsíc před termínem vysílání začal do kroužku docházet televizní režisér, který s námi inscenaci zásadně přestudoval. V den vysílání nás odvezli k vysílači na Bobrovnících, u jehož paty bylo studio, vlastně jeden prostor s velkou kamerou. Odpoledne nás nalíčili (při černění řas jsem dost slzel) a museli jsme vydržet (také už v kostýmech) až do vysílání. Aby se mohl program ohlásit, kulisák držel panel, před kterým stál hlasatel. Potom rozvinuli v pozadí plátno se zimní krajinou a naše produkce začala.

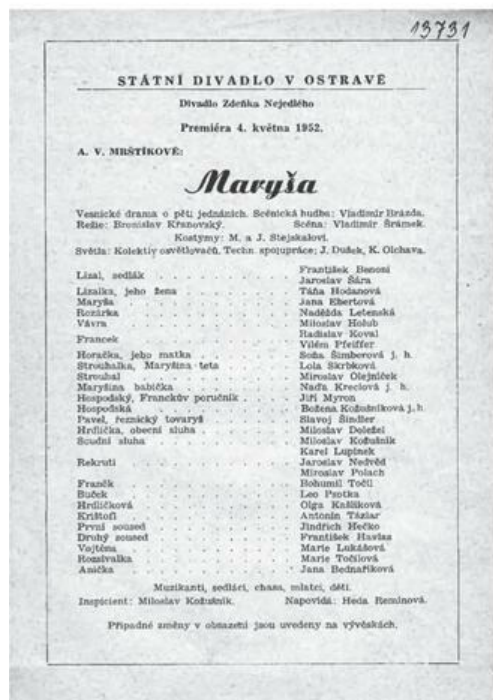
Rodiče, kteří pravidelně chodili do divadla, mně kupovali žákovské a studentské předplatné, takže jsem viděl snad všechny tehdejší inscenace Státního divadla. Zcela mimořádným zážitkem bylo hostování pražského Divadla Na zábradlí v nově otevřeném Domě kultury s Havlovou Zahradní slavností v režii Otomara Krejči. Zíral jsem takřka s vyvalenými očima a otevřenou pusou. Možná ještě víc jsem čučel na představení Merce Cunningham Dance Company, kteří se v ostravském divadle zastavili na cestě do Polska. Oboje bylo osvětlení takříkajíc přímo do ksichtu.

Jan Dehner, divadelní historik a kritik, v letech 1992–1996 dramaturg opery Národního divadla

Foto archiv IDU

Titulní stránka programu Maryši ve **Státním divadle** (dnes Divadlo **moravskoslezském**) **Ostrava** s obsazením (režie Bronislav Křanovský, premiéra 4. května 1952)

Mé divadelní osvětlení

Titulní stránka programu Maryši ve Státním divadle (dnes Divadle moravskoslezském) Ostrava s obsazením (režie Bronislav Křanovský, premiéra 4. května 1952) FOTO

ARCHIV IDU

kde jsem poprvé viděl travestii; jako pionýr obzvláště vynikala Štěpánka Ranošová. Dokonce došlo i na Hrátky s čertem, snad jako kompenzace ideově vybraných námětů!

Jednou jsme byli v hodině kreslení vyzváni, abychom nakreslili to, co nás z poslední navštíveného představení nejvíc zaujalo; místo nějakého výjevu z děje jsem namaloval oponu – obdélník, který jsem černou pastelkou pečlivě vybarvil.

Chodil jsem taky do dramatického kroužku v Domě pionýrů. Navrhovali jsme nějakou pohádku (hrál jsem Větrníka) a nakonec jsme ji dokonce předvedli v ostravské televizi. Asi měsíc před termínem vysílání začal do kroužku docházet televizní režisér, který s námi inscenaci zásadně přestudoval. V den vysílání nás odvezli k vysílání na Bobrovnicích, u jehož paty bylo studio, vlastně jeden prostor s velkou kamerou. Odpoledne nás nalíčili (při černění řas jsem dost slzel) a museli jsme vydržet (také už v kostýmech) až do vysílání. Aby se mohl program ohlásit, kulíšák držel panel, před kterým stál hlasatel. Potom rozvinuli v pozadí plátno se zimní krajinou a naše produkce začala.

Rodiče, kteří pravidelně chodili do divadla, mně kupovali žákovské a studentské předplatné, takže jsem viděl snad všechny tehdejší inscenace Státního divadla. Zcela mimořádným zážitkem bylo hostování pražského Divadla Na zábradlí v nově otevřeném Domě kultury s Havlovou Zahradní slavností v režii Otomara Krejčí. Zíral jsem takřka s vyvalenými očima a otevřenou pusou. Možná ještě víc jsem čučel na představení Merce Cunningham Dance Company, kteří se v ostravském divadle zastavili na cestě do Polska. Oboje bylo osvětlení takřkajíc přímo do ksichtu.

JAN DEHNER,
divadelní historik a kritik,
v letech 1992–1996 dramaturg
opery Národního divadla

ALOIS A VILÉM MRŠTÍKOVÍ:
MARYŠA (režie Bronislav Křanovský, premiéra 4. května 1952, Státní divadlo Ostrava)

Pojem osvětlení je v mém případě příhodný, protože můj první kontakt s divadlem se odehrál díky církvi československé (tehdy ještě nepojmenované husitská).

Bylo to tak: Naši známí dostali lístky do divadla – otec rodiny byl funkcionářem rady starších vítkovického Husova sboru. Lístky byly na odpolední představení v ostravském Státním divadle; bylo rozhodnuto, že půjde jeho žena s dcerou a přizvána byla moje matka se mnou. Drobný problém byl v tom, že byly pouze tři lístky, návštěvnice byly dvě, plus dvě děti. Řešení: děti budou sedět na jednom sedadle. Holčička byla drobet obézní, takže mě, hubeňoura, trochu utlačovala.

Hrála se Mrštíkových Maryša, kus vhodný pro minimálně středoškolské studenty, nikoli pro malé školáky. Bylo mi tehdy šest nebo sedm. Vzpomínám si, že jsem celkem vyjeveně zíral na jeviště a rozhodně mě nejvíc upoutala světelná rampa na předscéně – několik otvorů v podlaze zakryté drátěným pletivem, odkud svítily vesměs barevné reflektory, možná v té době už ojedinelý jev (příběh je z úvodu padesátých let minulého století). Tohle byl jediný zapamatovatelný dojem z onoho představení. Ještě si vzpomínám, že mě udivilo, jak moc jsou herci nalíčení.

Tyhle takřkajíc technické momenty mě zaujaly i při dalších kontaktech s divadlem. Coby žáci základní školy jsme několikrát do roka jezdili z Vítkovic do Ostravy (do města se říkalo) do Divadla mladých založeného po válce pod názvem Kytice, později transformovaného do Divadla Petra Bezruče. Hrála se Mladá garda a podobné kusy,

« zpět na začátek